

مروری بر یک رخداد

مروری بر اعلام کناره‌گیری اوغلو از نخست‌وزیری ترکیه

علنی شدن اختلافات اردوغان و معمار

علی موحد

جاری در پارلمان را که اعتبارنامه برخی از نمایندگان، به ویژه نمایندگان مخالف اردوغان ابطال شد، گام بلند اردوغان برای رسیدن به رؤیاهایش می‌دانند. در این میان یک سناریوی دیگر مطرح است و آن، تأثیرات شکست‌های گسترزده ترکیه در عرصه سیاست داخلی و خارجی است. از یک سو جایگاه مردمی عدالت و توسعه متزلزل شده و از سوی دیگر در تحولات منطقه، از جمله در حوزه سسوریه و عراق ترکیه با چالش‌های بسیاری مواجه شده است؛ در حالی که در سیاست اروپایی و عربی نیز ناکام مانده است. این سناریو مطرح است که اردوغان با حذف اوغلو به دنبال نمایش چهره‌های جدید از دولت خود است تا در لوای آن بتواند برای ادامه حکومت خود زمان خریداری کند. به عبارتی، می‌توان گفت که اوغلو قربانی شکست‌ها و البته سیاست‌های جاه‌طلبانه اردوغان شده است، چنانکه زمانی عبدالله گل قربانی قدرت‌طلبی اردوغان شد و پس از یک دوره ریاست جمهوری از سمت خود کناره‌گیری کرد. اکنون نیز اوغلو که دوست صمیمی اردوغان بوده، به این وضعیت دچار شده و برای ادامه حیات سیاسی اردوغان به کناره‌گیری از قدرت وادار شده است. نمود دیگر این وضعیت را در رفتارهای اردوغان در قبال گولن می‌توان مشاهده کرد. تا زمانی که وی پشت سر اردوغان حرکت می‌کرد، در حلقه یاران نزدیک وی بود؛ اما زمانی که اردوغان احساس برتری یا پیشی گرفتن گولن از خود را داشت، به حذف کامل وی از صحنه پرداخت.

نکته دیگری که درباره تحولات ترکیه و کناره‌گیری (بخوانید بر کناری) اوغلو مطرح است، نقش و تأثیر سیاست‌های آمریکا در این تغییرات است. برخی ناظران سیاسی معتقدند، داوود اوغلو در حال شکل‌دهی ساختاری جدید در عرصه سیاست خارجی ترکیه است که محور آن را رویکرد عربستانی، صهیونیستی و آمریکایی تشکیل می‌دهد، چنانکه وی در طول ماه‌های اخیر تحکات بسیاری در حوزه بهبود روابط ترکیه با آنان داشته است. این سناریو مطرح است که اردوغان از طراحی و تحکات آمریکایی، سعودی و صهیونیستی مبنی بر قدرت‌یابی بیشتر اوغلو در هراس است؛ از این رو برای حفظ قدرت فردی به مقابله با اوغلو روی آورده است. به نحوی می‌توان گفت: سعودی، آمریکا و صهیونیست‌ها در حال از پشت خنجر زدن به اردوغان با رقیب‌سازی برای وی بوده‌اند. البته باید در نظر داشتت که تحکرات اردوغان نه برگرفته از مقابله با این ائتلاف، بلکه با هدف نشان دادن نقش خود در جایگاه اولین بازیگر صحنه سیاسی ترکیه است و اینکه هر کس به دنبال ترکیه است، باید او را محور بباند. به عبارتی، اردوغان که خود را تنها رهبر و حاکم تر ترکیه می‌بیند، با تصور داشتن رقبایی برای به زیر کشیدن وی، سیاست حذف مهره‌های کلیدی را آغاز کرده است تا در عرصه داخلی و خارجی، خود را قدرت مطلق نشان دهد. رفتاری که مسلماً ترکیه را وارد دورانی جدید می‌کند و حتی می‌تواند به تشدید سیاست‌های رادیکالی اردوغان برای نمایش اقتدارش منجر شود.

پایش

فاصله رئیس از جمهور

محسن فخری

روزانه در کارخانه فعالیت می‌کنند، زمانی که در روز کارگر با رئیس‌جمهور خود مواجه می‌شوند، انتظار دارند که وی را در میان خود ببینند، نه اینکه با یک خودروی لوکس شاهد حضور وی در کارخانه باشند. این اقدام تشریفات رئیس‌جمهور در هر صورت نادرست است؛ چراکه اگر این اقدام به

تکان دادن‌ها و لیخندهای رئیس دولت یازدهم را از شیشه نیمه‌باز آن نظاره‌گر بودند، با انتقادات گسترده مردم همراه شد که در بخش نظرات راه بیندازند(!) خبری منتشر شد که به دو دلیل، شرایط متفاوت متفاوتی نسبت به دیگر اتفاقات داشت؛ اول آنکه این خبر به اصلی‌ترین دستور کار کشورمان در سال جاری و مهم‌ترین دغدغه و مسئله کشور در این روزها مربوط می‌شدد؛ دوم آنکه، این خبر اتفاقی را روایت می‌کرد که انتقاد همه رسانه‌ها و کاربران مختلف در شبکه‌های اجتماعی را فارغ از آنکه چه گرایشی سیاسی دارند، برانگیخته بود و همه از رخ دادن آن اظهار تعجب و تأسف می‌کردند.

روز دهم اردیبهشت ماه حسن روحانی، رئیس دولت تدبیر و امید به بهانه روز جهانی کار و کارگر در شرکت ایرانی «مینا» حضور یافت و در حالی که عباراتی دلگرم‌کننده در حمایت از تولید کالای ایرانی و کارگر ایرانی، همچون «هتمام دولت تدبیر و امید در زمینه رونق اقتصادی و تولید این است که کارگران جایگاه مناسب خود را به دست آورند»، «دولت پشتیبان و حامی کارگران خواهد بود»، «کارگران افتخار دولت و ملت هستند» و… به زبان آورد؛ اما در عمل و دقایقی پس از پایان این سخنان، در مراسم بازدید از بخش‌های مختلف شرکت مینا رفتار دلسردکننده‌ای از خود نشان داد؛ تا آنجا که کاربران شبکه‌های اجتماعی برای این اقدام رئیس‌جمهور از تعبیر «تولید داخلی و کارگرش مردند» استفاده کردند. یکی از کاربران شبکه اجتماعی در این‌باره می‌نویسد: تولید داخلی و کارگرش مردند؛ وقتی که دیدند رئیس‌جمهور با خودروی لوکس خارجی از وسط کارخانه تولید داخلی عبور کرد و دست تکان داد… انتشار تصاویر عبور خودروی گران‌قیمت که کارگران ایرانی با تحیر و از دور دست

حامی دولت را نیز برانگیخت. عصر ایران در مطلبی با عنوان «چند نکته درباره ماشین‌سواری روحانی

در میسان کارگران» نوشت: حضور حسن روحانی در میان کارگران گروه مینا با حاشیه‌هایی همراه بود که انتظار می‌رفت رئیس‌جمهور به آنها دقت کند. به گزارش «عصر خبر»، گشت زدن و بازدید کردن روحانی با خودرو در میان کارگران و دست‌تکان دادن برای آنان از داخل خودرو ظاهر عبور کرد و دست تکان داد… انتشار تصاویر عبور خودروی گران‌قیمت که کارگران ایرانی با تحیر و از دور دست آورده است. کارگران زحمتکش که

مسئله

رهیافت

بررسی طرح «ب» عربستان در یمن

الگوگیری از محاصره غزه برای برخورد با انصارالله

محمدرضا فرهادی

و نیروهای هم‌پیمان آن است که با این تجربه از چهار سمت مورد محاصره قرار می‌گیرد و عملاً هیچ‌گونه تعاملی با جهان خارج نخواهند داشت. عربستان دقیقاً به دنبال طرحی مشابه محاصره غزه است که رژیم صهیونیستی از چند سال پیش در دستور کار قرار داده است. بر هیچ کس پوشیده نیست که امروزه عربستان و رژیم صهیونیستی در روی یک سکه هستند و هر دو یک سیاست را در منطقه دنبال می‌کنند. «ترزا اسپینسروا» در مقاله‌ای که در روزنامه «لیتیرارتی نوفینی» منتشر شد، نوشت: «گام‌هایی که اسرائیل همگام با محور سعودی- ترکیه علیه پرونده هسته‌ای ایران برداشته است به ائتلاف واقعی منجر شده است.» وی نوشت: «اسرائیل از حمله نظامی عربستان علیه یمن و همچنین از گروه‌های مسلح تندرو در سوریه حمایت می‌کند، چنانچه عربستان و ترکیه چنین سیاست‌هایی را اجرا می‌کنند. اسرائیل پیگیر معالجه اعضای جبهه النصره است و بارها مواضعی را در سوریه بمباران کرده است.» «توماس فریدمن» روزنامه‌نگار آمریکایی که دو ماه پیش به عربستان سفر کرد و با شاهزاده «محمدبن‌نایف» ولیعهد و شاهزاده «محمدبن‌سلمان» جانشین ولیعهد و وزیر دفاع و حاکم کنونی عربستان برای مدت بیش از پنج ساعت دیدار کرد، در دیداری تصویری پس از بازگشتش از ریاض که در پایگاه اینترنتی روزنامه «هیویروک‌تایمز» وجود دارد، گفت: «آنچه مسئولان سعودی که با آنها دیدار کردم از آن بیشتر می‌ترسند حمله داعش به اسرائیل است؛ زیرا این یعنی فروپاشی ائتلاف سنی است که به دنبال ایجاد آن هستند و نیز به معنای فروپاشی استراتژی آنهاست.»

۲- منطقه جنوبی که مد نظر عربستان است متشکل از نیروهای وابسته (منصوره‌ادی)، شبه‌نظامیان افراطی (القاعده) و قبایل وابسته به آل سعود است. هدف از تکرر بازیگران در منطقه جنوبی نیز کنترل هر یک از آنها از سوی بازیگر دیگر و همچنین نبودن قدرت برتر در منطقه جنوبی است. در نتیجه، عربستان با یک تیز چند نشان را در نظر گرفته و قصد دارد در صورت موفقیت در تجربه، مهره‌چینی را در دستور کار قرار دهد. از نظر عربستان درگیری داخلی بین بازیگران تأثیرگذار است.

۳- در واقع طرح «ب» عربستان برگرفته از همان طرح «ب» آمریکا در سوریه است. آمریکا از اجرای طرح «ب» در سوریه به دنبال دو هدف بود: ۱- تجزیه سوریه و ۲- ایجاد منطقه امن و پرواز ممنوع. عربستان نیز ابتدا در صدد تجزیه یمن است و در مرحله دوم نیز با ایجاد منطقه امن و آموزش تروریست‌ها در جنوب یمن، تهدیدبالی باقوه برای مناطق شمالی به شمار آیند.

۴- عربستان بر پایه متحرف نمودن مذاکرات سیاسی در یمن، به دنبال ارائه طرح‌های جایگزین است. عربستان مذاکرات سیاسی را دادن امتیاز به انصارالله و هم‌پیمانان آن می‌داند، بنابراین ترجیح می‌دهد پیش از آنکه امتیازی از دست بدهد، امتیازی بگیرد.

آرژبانی نهایی:

ازین طرح عربستان نیز همانند سایر طرح‌هایش در منطقه شکست خواهد خورد. طرحی که سقوط نظام سوریه، از بین بردن انصارالله در یمن و… جزئی از ناکامی‌های عربستان در منطقه است. از سوی دیگر وقوع چنین طرح‌هایی به دلیل موقعیت برتر بازیگران داخلی در عرصه میدانی یمن مطمئناً با شکست مواجه خواهد شد.

اقتصادی

سعید مهدوی

بچه غول نازپرورده

باز هم در خواست افزایش قیمت و باز هم موافقت با درخواست دو شرکت انحصاری. حکایت شرکت‌های خودروسازی ایران حکایت بچه لوس و تنبلی شده که هر بار از دایه خود که همان شورای رقابت است، تقاضای لطف بیشتر و انجام تکلیف کمتری دارد. این دایه نگران‌تر از مادر که تاکنون بچه را به طرق مختلف بد عادت داده و پولکی کرده، گفتن: «نه» در زبانش نمی‌چرخد که با این لطف‌های از سم مهلک‌تر او، این شده حال روز صنعت خودرو!!

در ایام رکود بازار کم‌رونق و پرسود خودرو به دلایلی چون تورم موجود (که به ادعای دولت در حال تک رقمی شدن است)، افزایش دستمزدها و قیمت مواد اولیه باز هم خودروسازان درخواست خود را مبنی‌بر افزایش قیمت محصولات‌شان با به شورای رقابت ارائه کردند. چنین اقداماتی در یک بازار آزاد و غیرانحصاری موجب به گل نشستن آن سازمان می‌شود، اما از جایی که اقدامات حمایتی از خودروسازان تمام‌نشدنی است و شاید هم آنها چشم به گشایش خط اعتباری دیگری برای خرید خودرو از سوی بانک مرکزی دارند! سال گذشته بانک مرکزی با تخصیص دو هزار و ۷۵۰ میلیارد تومان اعتبار، تسهیلات ۲۵ میلیون تومانی برای خرید خودرو در نظر گرفت. این اقدام سبب تحریک بازار و روند صعودی تولید در شرکت‌های خودروساز شد. با تمام این اوصاف یک منبع آگاه در بانک مرکزی عنوان کرد که این بانک هیچ خط اعتباری در این زمینه مدنظر ندارد و ارائه تسهیلاتی همچون سال گذشته دیگر تکرار نخواهد شد. باتوجه به وجود تعرفه بالا در واردات خودرو و همچنین در اختیار داشتن نزدیک به ۸۰ درصد تعرفه عرضه از سوی دو خودروساز بزرگ، به‌نوعی انحصاری سنگین در این بازار وجود دارد. با این حال، ضمن تأکید کلامی رئیس و اعضای شورای رقابت بر لزوم قیمت‌گذاری عادلانه خودروها و جدای از تلاش آشکار این شورا برای آزادسازی قیمت خودرو، به تازگی شاهد مصوبه افزایش قیمت خودرو از سوی شورای رقابت بوده‌ایم؛ مصوبه‌ای که در شرایط رکود و کساد بازار، قیمت محصولات ایران خودرو را ۱/۸۱ درصد و قیمت محصولات سایپا را ۰/۴ درصد افزایش داد، البته، این مصوبه با واکنش سرد بازار همراه بود و فعالان بازار خودرو را از این مصوبه شاکی کرد؛ چرا که آنها معتقدند این مصوبه، رکود بیشتری را در بازار ایجاد خواهد کرد. در حالی که شورای رقابت ضمن سکوت نسبت به افزایش قیمت خودرو به بهانه رشد نرخ بیمه، مجوز افزایش قیمت خودرو را صادر کرد تا برای دومین بار طی دو ماه ابتدایی سال شاهد گرانی خودرو باشیم.

اما در مقابل محمد جعفری، رئیس انجمن ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان در این باره می‌گوید: «قیمت خودروهای داخلی نه‌تنها افزایش، بلکه باید کاهش یابد. مشخص نیست شورای رقابت براساس چه مستندات و چه منطقی قیمت خودروهای داخلی را افزایش داده است.»

از سوی دیگر، قرار بود در زیر تابش آفتاب درخشان برجام قیمت محصولات این دوشرکت خودروسازی با ورود شرکت‌های بین‌المللی تعدیل شود و کیفیت محصولاتش افزایش یابد. اگرچه، این خورشید درخشان، همچنان کم‌فروغ که نه، بی‌فروغ است و بر پیکره صنعت خودروسازی نیز تابید و از سویی موجب وابسته شدن و گران شدن محصولات‌شان نیز شد.

مخلص کلام اینکه؛ هر چه زودتر باید این بچه از شیر گرفته شود و روی پای خودش ایستد تا بتواند در بازار قد علم کند و سهم بازارش در داخل و حتی خارج از کشور را خودش به دست بیاورد و به غولی در این صنعت تبدیل شود. بدبهبی است که کشورهای صاحب‌غول‌های خودروسازی اینگونه با شرکت‌های‌شان رفتار نکرده‌اند.

به دلیل مسائل امنیتی هم باشد،

باز پذیرفتنی نیست؛ چراکه قطعاً وسعت و جمعیت کارگران این گروه صنعتی، بیشتر از جمعیت شهرها در سفرهای استثنای رئیس‌جمهور نبوده است که خدای آنکس برای بازدید

رئیس‌جمهور مشکل امنیتی به وجود آید. به هر صورت انتظار می‌رود دولتی که خود را از مردم می‌داند، مقداری از تشریفات خود را بکاهد و کمی خاکی‌تر با مردمی که با حضور خود در عرصه انتخابات به حمایت از دولت منتخب خود پرداخته‌اند، رفتار کند. همچنین خیرگزاری «مهر» در تحلیلی با عنوان «بازدید از نماد غرور ملی با لندکروز ژاپنی» نوشت: بازدید مسواره رئیس‌جمهور از گروه صنعتی مینا با کارگران، اقدامی خلاف روند همیشگی بازدید مقامات از اماکن صنعتی بود که در جایگاه خود تأمل‌برانگیز است. روحانی در حالی صنایع عظیم و موفق مینا را نماد غرور ملی و مایه افتخار ایرانیان دانست که خود طریقی متفاوت در این بازدید را بنیان گذاشت. رئیس‌جمهور برخلاف روند همیشگی بازدیدها به جای دیدار چهره به چهره با کارگران و شنیدن نظرها یا درد دل‌های‌شان مسوار بر لندکروز ژاپنی با آنان دیدار کرد و حتی داخل کارخانه نیز حاضر نشد از ماشین پیاده شود!

اما آنچه بیش از همه این نوشته‌ها و انتقادها به چشم می‌آمد، این رفتار با فرهنگی بود که انقلاب اسلامی برآمده از آن است؛ فرهنگی که امام خمینی(ره) جایگاه کار و کارگر را بروند (الزامی برای بازدید از کل کارخانه وجود ندارد؛ همان‌طور که سایر کارخانه‌ها و کارگران‌شان نیز از بازدید رئیس‌جمهور محروم بوده‌اند)، نه اینکه کارخانه را با خودرو بازدید کنند و کارگران نتوانند از نزدیک رئیس‌جمهور خود را ببینند و حس فاصله به ویژه حس فاصله کارفرما و کارگر را لمس نکنند. اگر این اقدام